T083 TKL 1 (47) 1509 Luận Đại Trí Độ 23.Giải Thích Tán Thán Nghĩa Thi La (Giới) P2

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 14 551

/8$¦1³$±,75¯³2¦ 48<(§1

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 14 552

leân coõi trôøi Ñao-lôïi thöù hai. Roàng ñoäc baáy giôø nay chính laø Phaät Thích-ca Vaên. Ngöôøi thôï saên chính nay laø Ñeà-baø-ñaït-ña vaø Luïc sö vaäy. Caùc tieåu truøng chính laø taùm vaïn chö Thieân ñaéc ñaïo khi ñöùc Phaät Thích-ca Vaên Chuyeån phaùp luaân laàn ñaàu. Boà-taùt hoä giôùi, khoâng tieác thaân maïng, quyeát ñònh khoâng hoái tieác. Vieäc aáy nhö vaäy, aáy goïi laø Thi-la Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt trì giôùi vì Phaät ñaïo, phaùt theä nguyeän lôùn, quyeát ñoä chuùng sanh, khoâng caàu caùi vui ñôøi naøy ñôøi sau, khoâng vì tieáng taêm danh lôïi, cuõng khoâng vì sôùm caàu Nieát-baøn rieâng cho mình, chæ vì chuùng sanh chìm ñaém trong tröôøng löu, bò aân aùi doái gaït ngu hoaëc laøm meâ laàm, ta seõ ñoä ñöôïc cho ñeán beán bôø kia. Moät loøng trì giôùi neân ñöôïc sanh ôû choã laønh, sanh choã laønh neân ñöôïc gaëp thieän nhaân, gaëp thieän nhaân neân sanh thieän trí, sanh thieän trí neân ñöôïc haønh saùu Ba-la-maät, haønh saùu Ba-la-maät neân ñöôïc Phaät ñaïo. Trì giôùi nhö vaäy neân goïi laø Thi-la Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt trì giôùi, vì taâm öa ñieàu thieän thanh tònh, khoâng phaûi vì sôï aùc ñaïo, cuõng khoâng phaûi vì sanh leân coõi trôøi maø chæ caàu thieän thanh tònh, laáy giôùi huaân taäp taâm, laøm cho taâm öa thieän, aáy laø Thi-la Ba-la- maät. Laïi nöõa, Boà-taùt do taâm ñaïi bi maø trì giôùi, ñöôïc ñeán Phaät ñaïo, aáy goïi laø Thi-la Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt trì giôùi coù theå phaùt sanh saùu Ba-la-maät, aáy goïi laø Thi-la Ba-la-maät. - Theá naøo laø trì giôùi coù theå sanh giôùi? Nhaân naêm giôùi maø ñöôïc Sa-di giôùi, nhaân Sa-di giôùi maø ñöôïc Luaät nghi giôùi. Nhaân Luaät nghi giôùi maø ñöôïc Thieàn ñònh giôùi. Nhaân Thieàn ñònh giôùi maø ñöôïc Voâ laäu giôùi, aáy goïi laø sanh giôùi. - Theá naøo laø trì giôùi coù theå sanh boá thí? Boá thí coù ba: 1- Taøi thí 2- Phaùp thí 3- Voâ uùy thí. Trì giôùi thì töï kieåm thuùc khoâng xaâm phaïm taøi vaät cuûa heát thaûy chuùng sanh, aáy laø taøi thí. Chuùng sanh gaëp ñöôïc, kính moä vieäc laøm

ñoù, neân laïi thuyeát phaùp cho hoï, khieán ñöôïc khai ngoä. Laïi töï suy nghó: “Ta seõ kieân trì tònh giôùi, ñeå laøm ruoäng phöôùc cho heát thaûy chuùng sanh cuùng döôøng ñeå chuùng sanh ñöôïc voâ löôïng phöôùc. Caùc thöù nhö vaäy, goïi laø phaùp thí. Taát caû chuùng sanh ñeàu sôï cheát, trì giôùi khoâng laøm haïi, aáy laø voâ uùy thí. Laïi nöõa, Boà-taùt töï suy nghó: “Ta seõ trì giôùi, do quaû baùo cuûa trì giôùi, maø vì caùc chuùng sanh laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, hoaëc laøm vua coõi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 14 553

Dieâm-phuø-ñeà, hoaëc laøm vua Trôøi, khieán cho chuùng sanh ñöôïc ñaày ñuû taøi vaät, khoâng bò thieáu huït, vaäy sau môùi ngoài döôùi goác caây Boà-ñeà, thu phuïc Ma vöông, phaù caùc Ma quaân, thaønh ñaïo Voâ thöôïng, vì caùc chuùng sanh thuyeát phaùp thanh tònh, khieán voâ löôïng chuùng sanh vöôït qua bieån laõo, beänh, töû”. AÁy laø nhaân duyeân trì giôùi sanh Ñaøn Ba-la-maät. - Theá naøo laø trì giôùi sanh nhaãn nhuïc? Ngöôøi trì giôùi taâm töï nghó: “Ta nay trì giôùi vì töï taâm, neáu trì giôùi maø khoâng nhaãn nhuïc, seõ ñoïa ñòa nguïc. Tuy khoâng phaù giôùi, song vì khoâng nhaãn neân khoâng khoûi sa aùc ñaïo. Sao ñöôïc buoâng loøng giaän maø khoâng töï cheá taâm? Chæ do vì taâm maø ñoïa vaøo trong ba aùc ñaïo. Theá neân, phaûi töï kheùo coá gaéng, sieâng tu nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, haønh giaû muoán cho giôùi ñöôïc kieân cöôøng, haõy tu nhaãn nhuïc. Vì sao? Vì tu nhaãn laø söùc lôùn, laøm beàn chaéc giôùi, khieán khoâng lay ñoäng. Laïi töï suy nghó: “Ta nay xuaát gia thaân hình khaùc tuïc, ñaâu theå buoâng thaû nhö taâm thoùi ngöôøi ñôøi. Neân töï coá gaéng, laáy nhaãn ñieàu phuïc taâm. Do thaân mieäng nhaãn, maø taâm cuõng döôïc nhaãn, neáu taâm khoâng nhaãn, thaân mieäng cuõng vaäy”. Cho neân haønh giaû neân laøm cho thaân, mieäng, taâm ñeàu nhaãn, döùt heát söï giaän döõ. Laïi nöõa, giôùi aáy löôïc noùi thì coù taùm vaïn, noùi roäng thì voâ löôïng, ta phaûi laøm sao giöõ ñuû voâ löôïng giôùi phaùp? Chæ phaûi nhaãn nhuïc, thì môùi töï ñaày ñuû caùc giôùi. Ví nhö coù ngöôøi ñaéc toäi vôùi vua, vua chôû ngöôøi toäi treân xe ñao, boán phía ñaët muõi nhoïn, khoâng choã xen hôû, rong chaïy voäi vaõ, ñi khoâng choïn ñöôøng, neáu kheùo giöõ mình thì khoâng bò dao ñaâm, theá laø gieát maø khoâng cheát, ngöôøi trì giôùi cuõng nhö vaäy. Giôùi laø ñao beùn, nhaãn laø giöõ mình, neáu taâm nhaãn khoâng vöõng thì ñao giôùi ñaâm ngöôøi. Laïi ví nhö ngöôøi giaø ñi ñeâm, khoâng gaäy laø bò teù ngaõ. Nhaãn laø gaäy cuûa giôùi, giuùp ñôõ ngöôøi ñi ñeán ñaïo, nhaân duyeân phöôùc laïc, khoâng lay ñoäng ñöôïc. Caùc thöù nhö vaäy, goïi laø trì giôùi sanh Saèn-ñeà Ba-la-maät. - Theá naøo laø trì giôùi sanh tinh taán? Ngöôøi trì giôùi, tröø boû phoùng daät, töï söùc sieâng tu taäp quaùn voâ thöôïng, boû vui theá gian, vaøo trong thieän ñaïo, chí caàu Nieát-baøn ñeå ñoä heát thaûy, taâm lôùn khoâng bieáng nhaùc, laáy vieäc caàu ñaïo laøm goác, aáy laø trì giôùi sanh tinh taán. Laïi nöõa, ngöôøi trì giôùi chaùn meät söï khoå ôû ñôøi vaø caùi hoïa giaø, beänh, cheát, taâm sanh tinh taán, töï caàu thoaùt khoå, cuõng ñeå ñoä ngöôøi. Ví nhö choàn hoang ôû giöõa röøng caây, nöông theo sö töû vaø hoå baùo, kieám thòt boû thöøa ñeå töï nuoâi soáng. Gaëp luùc thieáu ñoùi, nöûa ñeâm treøo thaønh, leûn vaøo nhaø ngöôøi, kieám thòt khoâng coù, nguû nghæ choã kín, khoâng bieát ñeâm ñaõ heát, hoaûng sôï khoâng bieát tính sao, chaïy thì sôï khoâng khoûi, ôû laïi thì sôï cheát, beøn

töi ñònh taâm, giaû cheát naèm treân ñaát. Moïi ngöôøi troâng thaáy, coù moät ngöôøi noùi: “Ta

caàn tai choàn”, lieàn caét laáy tai. Choàn töi nghó: “Caét tai tuy ñau, nhöng thaân coøn soáng ñöôïc”. Laïi moät ngöôøi noùi: “Ta caàn ñuoâi choàn”, lieàn caét laáy ñuoâi. Choàn laïi suy nghó: “Caét ñuoâi tuy ñau, nhöng coøn laø vieäc nhoû”. Laïi moät ngöôøi noùi: “Ta caàn raêng choàn”. Choàn trong taâm suy nghó: “Ngöôøi caàn laáy caøng luùc caøng nhieàu, hoaëc giaû laáy ñaàu ta thì khoâng coøn ñöôøng soáng”. Lieàn töø ñaát ñöùng daäy, tung heát trí löïc, coá nhaûy qua cöûa, theo ñöôøng taét maø töi cöùu ñöôïc. Taâm cuûa haønh giaû caàu thoaùt khoå naïn cuõng nhö theá. Hoaëc khi giaø ñeán, coøn töi cho thong thaû, khoâng chòu aân caàn quyeát ñoaùn tinh taán. Khi beänh ñeán cuõng nhö vaäy, coøn cho coù khi laønh, chöa chòu quyeát ñoaùn. Khi cheát saép ñeán, töi bieát khoâng coøn mong gì nöõa, neân töi coá gaéng, quaû caûm aân caàn, tu haønh raát tinh taán, töø trong choã cheát ñöôïc ñeán Nieát-baøn. Laïi nöõa, pheùp trì giôùi gioáng nhö ngöôøi baén teân, tröôùc phaûi ñöôïc choã ñaát baèng, ñöôïc ñaát baèng roài sau taâm môùi an, taâm an roài sau keùo cung môùi caêng, keùo cung caêng roài sau muõi teân môùi caém saâu. Giôùi laø ñaát baèng, ñònh yù laø caây cung, keùo caêng cung laø tinh taán, muõi teân laø trí tueä. Giaëc laø voâ minh. Neáu luoân gaéng söùc tinh taán ñöôïc nhö vaäy, chaéc ñaït ñeán ñaïi ñaïo ñeå ñoä chuùng sanh. Laïi nöõa, ngöôøi trì giôùi thöôøng laáy söùc tinh taán, töi kieàm cheá naêm caên, khoâng thoï naêm duïc. Neáu taâm ñaõ chaïy ñi thì khieán giöõ trôû laïi. Theá laø giôùi hay baûo hoä caùc caên. Baûo hoä caùc caên thì phaùt sanh thieàn ñònh, sanh thieàn ñònh thì sanh trí tueä, sanh trí tueä thì ñöôïc ñeán Phaät ñaïo, aáy laø trì giôùi sanh Tyø-leâ-gia Ba-la-maät. - Theá naøo laø trì giôùi sanh Thieàn ñònh? Ngöôøi ta coù ba nghieäp laøm caùc ñieàu thieän. Neáu thaân khaåu nghieäp thieän, thì yù nghieäp töi nhieân vaøo thieän. Ví nhö caây coû cuøng sanh giöõa buïi gai, khoâng choáng ñôõ maø töi leân thaúng. Söùc trì giôùi hay laøm gaày yeáu caùc kieát söû. Theá naøo laø laøm cho gaày yeáu? Neáu khoâng giöõ giôùi, gaëp vieäc saân nhueá ñeán, taâm saùt lieàn sanh; neáu vieäc daâm duïc ñeán, taâm daâm lieàn thaønh. Neáu trì giôùi tuy coù gaëp chuùt saân, khoâng sanh taâm saùt, tuy coù nieäm daâm, daâm söï khoâng thaønh. AÁy laø trì giôùi laøm cho caùc kieát söû gaày yeáu. Caùc kieát söû gaày yeáu thì Thieàn ñònh deã ñöôïc. Ví nhö giaø beänh maát söùc, söï cheát deã ñeán. Kieát söû gaày yeáu thì Thieàn ñònh deã ñöôïc. Laïi nöõa, loøng ngöôøi chöa döùt, thöôøng caàu cho thaät vui. Haønh giaû trì giôùi, vöùt boû phuùc laïc ôû ñôøi, taâm khoâng phoùng daät, cho neân deã ñöôïc Thieàn ñònh. Laïi nöõa, ngöôøi trì giôùi ñöôïc sanh trong coõi ngöôøi, tieáp ñeán sanh trong coõi Trôøi Luïc duïc, tieáp ñeán sanh leân Saéc giôùi, phaù Saéc töôùng sanh

Voâ saéc giôùi, trì giôùi thanh tònh, döùt caùc kieát söû, chöùng ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn. Coù taâm ñaïi trì giôùi, thöôøng nghó ñeán chuùng sanh, aáy laø Boà-taùt. Laïi nöõa, giôùi ñeå kieåm thuùc thoâ hoaëc, thieàn ñònh ñeå kieåm thuùc teá hoaëc. Laïi

nöõa, giôùi thu goàm thaân khaåu, thieàn ñònh ñình chæ loaïn taâm. Nhö ngöôøi leân laàu, khoâng coù thang khoâng leân ñöôïc. Khoâng ñöôïc thang giôùi, thieàn cuõng khoâng ñöùng vöõng. Laïi nöõa, ngöôøi phaù giôùi, gioù kieát söû thoåi maïnh, laøm taùn loaïn taâm. Taâm kia ñaõ taùn loaïn thì khoâng theå thieàn ñònh. Ngöôøi trì giôùi, gioù phieàn naõo thoåi nheï, taâm khoâng taùn loaïn nhieàu neân thieàn ñònh deã ñöôïc. Do caùc nhaân duyeân nhö vaäy, aáy goïi laø trì giôùi sanh thieàn Ba-la-maät. - Theá naøo laø trì giôùi sanh trí tueä? Ngöôøi trì giôùi, quaùn saùt giôùi töôùng aáy töø ñaâu maø coù. Bieát töø caùc toäi maø sinh. Neáu khoâng coù caùc toäi thì cuõng khoâng coù giôùi. Giôùi töôùng nhö vaäy laø töø nhaân duyeân maø coù. Vì sao taâm sanh ñaém tröôùc? Ví nhö hoa sen sanh töø buøn nhô, saéc tuy töôi ñeïp maø choã sanh ra thì baát tònh, laáy ñoù ñeå ngoä taâm, khoâng sanh ñaém tröôùc, aáy laø trì giôùi sanh Baùt nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, ngöôøi trì giôùi, taâm töï suy nghó: "Neáu ta cho vieäc trì giôùi laø quyù neân ñaùng chaáp thuû, vieäc phaù giôùi laø giaëc neân ñaùng xaû boû" thì khoâng phaûi Baùt-nhaõ. Laáy trí so löôøng, taâm khoâng chaáp tröôùc giôùi, khoâng thuû khoâng xaû, aáy laø trì giôùi sanh Baùt nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, ngöôøi khoâng trì giôùi, tuy coù lôïi trí, maø vì kinh doanh vieäc ñôøi, caàu mong caùc thöù söï nghieäp sanh soáng, thì tueä caên daàn daàn aùm ñoän. Ví nhö dao beùn ñem caét buøn ñaát, lieàn thaønh ñoà luït (ñuøi). Neáu xuaát gia trì giôùi, khoâng kinh doanh söï nghieäp ôû ñôøi, thöôøng quaùn caùc phaùp thaät töôùng voâ töôùng, thì tuy tröôùc laø ñoän caên maø daàn daàn thaønh lôïi caên. Do caùc nhaân duyeân nhö vaäy goïi laø trì giôùi sanh Baùt nhaõ Ba-la-maät. Nhö vaäy v.v... goïi laø Thi-la Ba-la-maät sanh saùu Ba-la-maät. Laïi nöõa, Boà-taùt trì giôùi chaúng vì sôï haõi, cuõng chaúng phaûi ngu si; chaúng phaûi nghi, chaúng phaûi vì giôùi ñaïo, cuõng chaúng vì caàu Nieát-baøn rieâng cho mình, maø chæ vì heát thaûy chuùng sanh, vì ñöôïc Phaät ñaïo, vì ñöôïc taát caû Phaät phaùp. Caùc töôùng nhö vaäy, goïi laø Thi-la Ba-la-maät. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt ñoái vôùi toäi khoâng toäi chaúng theå coù ñöôïc, baáy giôø goïi laø Thi-la Ba-la-maät. Hoûi: Neáu ngöôøi boû aùc laøm laønh, aáy laø trì giôùi, sao laïi noùi toäi khoâng toäi ñeàu chaúng theå coù ñöôïc? Ñaùp: Khoâng phaûi vì taø kieán thoâ taâm maø noùi chaúng theå coù ñöôïc, maø chính vì thaâm nhaäp phaùp töôùng, thöïc haønh Khoâng tam muoäi, tueä nhaõn

quaùn thaáy toäi chaúng theå coù ñöôïc, vì toäi voán khoâng, neân khoâng toäi cuõng chaúng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, chuùng sanh laø chaúng theå coù ñöôïc neân toäi saùt cuõng chaúng theå coù ñöôïc. Vì toäi chaúng theå coù ñöôïc neân giôùi cuõng chaúng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì coù toäi saùt thì môùi coù giôùi saùt, neáu khoâng coù toäi saùt thì cuõng khoâng coù giôùi saùt. Hoûi: Nay chuùng sanh hieän coù, sao laïi noùi chuùng sanh chaúng theå coù ñöôïc? Ñaùp: Caùi maø do con maét thòt thaáy laø chaúng phaûi thaáy. Neáu tueä nhaõn quaùn thaáy thì chaúng coù chuùng sanh. Nhö trong phaàn noùi veà boá thí ôû treân ñaõ noùi, khoâng coù ngöôøi thí, khoâng coù ngöôøi thoï, khoâng coù taøi vaät. Ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu coù chuùng sanh, thì chính laø naêm uaån hay lìa ngoaøi naêm uaån? Neáu chính laø naêm uaån, thì naêm uaån coù naêm, coøn chuùng sanh laø moät. Nhö vaäy naêm

uaån chaúng theå laøm moät, moät chaúng theå laøm naêm. Ví nhö ôû chôï trao ñoåi vaät trò giaù naêm con, maø duøng moät con ñoåi laáy laø khoâng theå ñöôïc. Vì sao? Vì moät khoâng theå laøm naêm ñöôïc. Do vaäy neân bieát naêm uaån khoâng theå laøm moät chuùng sanh ñöôïc. Laïi nöõa, töôùng cuûa naêm uaån sanh dieät voâ thöôøng, coøn chuùng sanh thì ñôøi tröôùc ñeán ñôøi sau thoï toäi thoï phöôùc ôû trong ba coõi. Neáu naêm uaån laø chuùng sanh, thì cuõng nhö caây coû, töï sanh töï dieät, nhö vaäy thì khoâng coù toäi buoäc cuõng khoâng coù giaûi thoaùt. Do vaäy neân bieát chaúng phaûi naêm uaån laø chuùng sanh. Neáu lìa ngoaøi naêm uaån coù chuùng sanh thì nhö ñoaïn tröôùc ñaõ phaù thuyeát cho raèng thaàn hoàn ôû khaép. Laïi nöõa, lìa ngoaøi naêm uaån thì taâm chaáp ngaõ khoâng sanh. Neáu lìa ngoaøi naêm uaån coù chuùng sanh, laø bò rôi vaøo thöôøng kieán. Neáu rôi vaøo thöôøng kieán thì khoâng sanh khoâng cheát. Vì sao? Vì sanh laø tröôùc khoâng maø nay coù, cheát laø ñaõ sanh roài laïi dieät. Neáu chuùng sanh thöôøng, thì leõ tröôùc ñaõ thöôøng coù khaép trong naêm ñöôøng, taïi sao nay laïi coøn sanh? Neáu khoâng coù sanh thì khoâng coù cheát. Hoûi: Nhaát ñònh coù chuùng sanh, vì sao noùi khoâng? Coù naêm uaån laøm nhaân duyeân neân coù chuùng sanh, cuõng nhö coù naêm ngoùn tay laøm nhaân duyeân neân coù naém tay? Ñaùp: Noùi nhö vaäy khoâng ñuùng! Neáu naêm uaån laøm nhaân duyeân neân coù chuùng sanh, vaäy töø ngoaøi naêm uaån thì phaûi rieâng coù chuùng sanh, nhöng khoâng theå coù ñöôïc. Maét töï thaáy saéc, tai töï nghe tieáng, muõi ngöûi muøi, löôõi neám vò, thaân bieát xuùc, yù bieát phaùp laø khoâng, voâ ngaõ, lìa saùu vieäc naøy laïi khoâng coù chuùng sanh. Caùc ngoaïi ñaïo vì thaáy ñieân ñaûo neân noùi

maét thaáy saéc, aáy laø chuùng sanh, cho ñeán yù bieát phaùp, aáy laø chuùng sanh. Laïi bieát nhôù nghó, bieát thoï khoå vui, aáy laø chuùng sanh. Chæ khôûi leân caùi thaáy aáy, neân bieát ñöôïc chuùng sanh thaät. Ví nhö moät vò Ñaïi ñöùc Tröôûng laõo Tyø-kheo, ngöôøi ta goïi ñoù laø vò A-la-haùn, ñeán cuùng döôøng raát nhieàu. Sau ñoù bò beänh cheát, caùc ñeä töû sôï maát cuùng döôøng neân ban ñeâm leùn ñem xaùc ra ngoaøi, roài taïi choã naèm cuûa vò Tyø-kheo, saép ñaët meàn goái gioáng nhö thaáy ñang coøn, coù veû nhö naèm. Ngöôøi naøo ñeán thaêm beänh hoûi: “Thaày ôû ñaâu?” Caùc ñeä töû noùi: “Ngöôi khoâng thaáy meàn goái treân giöôøng ñoù sao?” Ngöôøi ngu khoâng xeùt kyõ, cho laø thaày ñang beänh naèm, cöù ñöa cuùng döôøng roài ñi, nhö vaäy chaúng phaûi moät laàn. Sau moät ngöôøi coù trí ñeán hoûi, caùc ñeä töû cuõng traû lôøi nhö tröôùc. Ngöôøi trí noùi: “Toâi khoâng hoûi goái meàn, giöôøng neäm, toâi caàn tìm ngöôøi”. Ngöôøi aáy lieàn keùo meàn ra tìm, toát cuoäc khoâng coù ngöôøi ñaâu caû. Tröø ngoaøi saùu söï töôùng bieát, thaáy v.v... chöù khoâng coù ngaõ nhaân ñaâu caû. Ngöôøi bieát ngöôøi thaáy cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu chuùng sanh töø nôi naêm uaån nhaân duyeân maø coù, naêm uaån voâ thöôøng, chuùng sanh cuõng phaûi voâ thöôøng. Vì sao? Vì nhaân quaû gioáng nhau vaäy. Neáu chuùng sanh voâ thöôøng, thì khoâng ñi ñeán ñôøi sau. Laïi nöõa, neáu nhö caùc oâng noùi: “Chuùng sanh töø xöa ñeán nay thöôøng coù”. Neáu noùi vaäy, chuùng sanh leõ phaûi sanh ra naêm uaån, naêm uaån khoâng theå sanh ra chuùng sanh. Nay do naêm

uaån laøm nhaân duyeân sanh ra maø coù danh töï chuùng sanh, ngöôøi voâ trí chaïy theo danh ñeå tìm söï thaät. Vì sao? Vì chuùng sanh thaät khoâng coù. Neáu khoâng coù chuùng sanh, thì cuõng khoâng coù toäi saùt. Vì khoâng coù toäi saùt neân cuõng khoâng coù trì giôùi. Laïi nöõa, naêm uaån aáy, quaùn saùt saâu xa, phaân bieät bieát noù laø khoâng, nhö caûnh thaáy trong moäng, boùng trong göông. Neáu gieát nhö caûnh thaáy trong moäng, boùng trong göông, thì khoâng coù toäi gieát. Gieát chuùng sanh cuûa naêm uaån khoâng töôùng cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu ngöôøi khoâng öa toäi saùt, maø öa ñaém veà khoâng toäi, thì ngöôøi aáy khi thaáy ngöôøi maéc toäi phaù giôùi thì khinh maïn, thaáy ngöôøi laønh thích trì giôùi thì yeâu thích. Trì giôùi vôùi taâm nhö vaäy, laø nhaân duyeân khôûi leân toäi. Vì vaäy neân noùi “ñoái vôùi toäi, khoâng toäi ñeàu chaúng theå coù ñöôïc”.

*,$½,7+¯&+6$ª1³(¢ 1+$¥11+8±& %$/0¦7

KINH: Vì taâm khoâng ñoäng neân ñaày ñuû Saèn-ñeà Ba-la-maät.
LUAÄN: Hoûi: Sao goïi laø Saèn-ñeà?
Ñaùp: Saèn-ñeà (laø Nhaãn nhuïc). Nhaãn nhuïc coù hai laø sanh nhaãn vaø

phaùp nhaãn. Boà-taùt thöïc haønh sanh nhaãn, ñöôïc voâ löôïng phöôùc ñöùc. Thöïc haønh phaùp nhaãn, ñöôïc voâ löôïng trí tueä. Phöôùc ñöùc vaø trí tueä hai vieäc ñaày ñuû neân ñöôïc nhö ñieàu nguyeän. Ví nhö ngöôøi coù maét coù chaân, tuøy yù ñi laïi ñöôïc. Boà-taùt neáu gaëp ngöôøi aùc khaåu maéng nhieác hoaëc laáy dao gaäy gaây haïi, lieàn suy nghó bieát nghieäp toäi phöôùc nhaân duyeân caùc phaùp trong ngoaøi ñeàu roát raùo khoâng, voâ ngaõ, voâ ngaõ sôû. Laáy ba phaùp aán, aán vaøo caùc phaùp, neân tuy ñuû söùc ñaùp traû maø khoâng sanh aùc taâm, khoâng khôûi nghieäp aùc khaåu, baáy giôø, taâm sôû phaùp sanh ra goïi laø nhaãn. Ñöôïc nhaãn phaùp aáy neân nhaân trí beàn chaéc, ví nhö veõ maøu, ñöôïc coù keo thì beàn chaéc. Coù ngöôøi noùi: “Thieän taâm coù hai laø: Coù thoâ, coù teá. Thoâ goïi laø nhaãn nhuïc, teá goïi laø thieàn ñònh”. Khi taâm chöa ñöôïc caùi vui cuûa thieàn ñònh maø coù theå ngaên chaën caùc aùc, aáy goïi laø Nhaãn nhuïc. Nhaãn aáy laø taâm sôû phaùp, töông öng vôùi taâm, theo taâm haønh ñoäng, chôù chaúng phaûi nghieäp, chaúng phaûi nghieäp baùo, theo nghieäp haønh ñoäng. Coù ngöôøi noùi: “Nhaãn nhuïc chæ troùi buoäc nôi Duïc giôùi, hoaëc khoâng troùi buoäc”. Vì ôû Saéc giôùi khoâng coù caùi aùc beân ngoaøi ñöa ñeán ñeå Nhaãn. Nhaãn nhuïc cuõng laø höõu laäu cuõng laø voâ laäu, phaøm phu vaø Thaùnh nhaân ñeàu tu ñöôïc. Noù laøm chöôùng ngaïi phaùp baát thieän ôû taâm mình vaø taâm ngöôøi, cho neân goïi laø thieän. Vì thieän cho neân hoaëc do tö duy ñoaïn hoaëc chaúng ñoaïn. Caùc thöù nhö vaäy trong Luaän taïng coù phaân bieät roäng. Hoûi: Theá naøo goïi laø sanh nhaãn? Ñaùp: Coù hai haïng chuùng sanh ñi ñeán vôùi Boà-taùt: 1- Cung kính cuùng döôøng 2- Saân maéng ñaùnh haïi. Baáy giôø taâm Boà-taùt hay nhaãn, khoâng yeâu haïng chuùng sanh cung kính cuùng döôøng, khoâng giaän haïng chuùng sanh gaây aùc, aáy goïi laø sanh nhaãn. Hoûi: Theá naøo ñoái vôùi söï cung kính cuùng döôøng maø goïi

laø nhaãn? Ñaùp: Coù hai thöù kieát söû: 1- Thuoäc aùi kieát söû 2- Thuoäc nhueá kieát söû. Cung kính cuùng döôøng tuy khoâng sanh saân nhueá, nhöng maø noù laøm cho taâm öa ñaém, aáy laø thöù giaëc meàm, cho neân ñoái vôùi noù töï nhaãn, khoâng ñaém khoâng yeâu. Laøm sao nhaãn? Haõy quaùn noù voâ thöôøng laø nôi phaùt sanh kieát söû. Nhö Phaät coù daïy: "Muït nhoït lôïi döôõng raát saâu, ví nhö caét da ñeán thòt, caét thòt ñeán xöông, caét xöông ñeán tuûy. Ngöôøi ñaém lôïi thôøi phaù lôùp da trì giôùi, caét thòt thieàn ñònh, phaù xöông trí tueä, maát tuûy thieän taâm vi dieäu". Nhö Phaät khi môùi ñi veà nöôùc Ca-tyø-la-baø vôùi hai ngaøn naêm traêm

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 14 559

Tyø-kheo ñoâng ñuû, ñeàu mang thaân hình Phaïm-chí. Vì laø nhöõng ngöôøi thôø löûa neân hình dung tieàu tuïy, vì khoå haïnh boû aên, da deû heùo haét ñen ñiu. Vua Tònh-phaïn troâng thaáy trong taâm nghó raèng: "Keû theo haàu con ta, tuy taâm thanh tònh tinh khieát, nhöng ñeàu khoâng coù dung maïo. Ta neân choïn laáy con chaùu trong nhaø naøo ñoâng ñaûo quyù troïng cho xuaát gia moät ngöôøi, laøm ñeä töû Phaät". Suy nghó nhö vaäy xong, haï leänh trong nöôùc löïa choïn trong haøng con em quyù toäc gioøng hoï Thích, cô tuoåi hoïc troø khieán cho xuaát gia. Luùc aáy, Ñeà-baø-ñaït-ña con cuûa Hoäc-phaïn-vöông, xuaát gia hoïc ñaïo, tuïng saùu vaïn phaùp tuï, tu haønh tinh taán ñuû möôøi hai naêm. Sau ñoù vì lôïi döôõng cuùng döôøng, Ñeà-baø-ñaït-ña ñi ñeán choã Phaät xin hoïc thaàn thoâng. Phaät daïy Kieàu ñaøm haõy quaùn naêm uaån voâ thöôøng, coù theå ñöôïc ñaïo, cuõng ñöôïc thaàn thoâng, nhöng khoâng noùi roõ caùch thöùc laáy ñöôïc thaàn thoâng, oâng môùi ñeán caàu Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân cho ñeán naêm traêm A-la-haùn maø khoâng ai daïy cho caû, chæ noùi oâng haõy quaùn naêm uaån voâ thöôøng laø coù theå ñöôïc ñaïo, cuõng coù theå ñöôïc thaàn thoâng. Caàu khoâng ñöôïc, khoùc loùc khoâng vui, ñi ñeán choã A-nan xin hoïc pheùp thaàn thoâng. Luùc aáy A-nan chöa ñöôïc tha taâm trí, nghó vì oâng laø anh thuùc baù, neân trao daïy cho oâng nhö Phaät ñaõ daïy. Ñeà-baø-ñaït-ña thoï hoïc pheùp thaàn thoâng, vaøo nuùi tu khoâng bao laâu lieàn ñöôïc nguõ thoâng. Ñöôïc nguõ thoâng roài töï nghó: "Ai seõ laøm keû ñaøn- vieät cho ta?" Nhö Vöông töû A-xaø-theá, coù töôùng ñaïi vöông, Ñeà-baø-ñaït- ña muoán cuøng vöông töû laøm keû thaân haäu, môùi ñeán coõi Trôøi laáy ñoà aên cuûa Trôøi, trôû laïi coõi Uaát-ñaùt-la-vieät laáy luùa gaïo moïc töï nhieân, ñeán trong röøng Dieâm-phuø laáy quaû Dieâm-phuø, ñem taëng cho Vöông töû A-xaø-theá. Coù khi bieán thaân laøm voi baùu, ngöïa baùu ñeå meâ hoaëc taâm Vöông töû. Coù khi bieán laøm haøi ñoàng ngoài treân ñaàu goái Vöông töû, Vöông töû oâm beá, nhoå nöôùc mieáng vaøo mieäng. Coù khi töï noùi teân mình cho Thaùi töû bieát. Laøm ñuû caùch bieán thaùi ñeå laøm lay ñoäng taâm Vöông töû. Taâm Vöông töû ñaõ laàm, laäp ñaïi tinh xaù ôû trong vöôøn xoaøi, cuùng döôøng töù söï vaø caùc thöù khaùc khoâng thieáu vaät gì ñeå caáp cho Ñeà-baø-ñaït-ña. Ngaøy ngaøy sai caùc ñaïi thaàn ñöa ñeán naêm traêm choõ côm canh. Ñeà-baø-ñaït-ña ñöôïc cuùng döôøng nhieàu maø ñoà chuùng thì ñöôïc chuùt ít. Ñeà-baø-ñaït-ña töï nghó: "Ta coù ba möôi hai töôùng, thua Phaät khoâng maáy, chæ vì ñeä töû chöa taäp hôïp maø thoâi. Neáu coù ñaïi chuùng vaây quanh thì coù khaùc gì Phaät." Suy nghó nhö vaäy xong, sanh taâm phaù Taêng,

ruû ñöôïc naêm traêm ñeä töû, nhöng Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn- lieân thuyeát phaùp giaùo hoùa, Taêng trôû laïi hoøa hôïp. Baáy giôø Ñeà-baø-ñaït-ña laïi sanh aùc taâm, xoâ ñaù ñeø Phaät, nhöng löïc só Kim-cang laáy chaøy Kim-cang töø xa neùm ñeán, ñaù vuïn bay laïi, chæ laøm bò

thöông ngoùn chaân Phaät. Tyø-kheo-ni Hoa Saéc maéng, Ñeà-baø laïi laáy naém tay ñaùnh coâ, coâ lieàn bò loài maét maø cheát. Ñeà-baø ñaõ gaây ba toäi nghòch, laïi keát laøm thaân haäu vôùi aùc taø sö ngoaïi ñaïo Phuù-lan-na v.v..., döùt heát thieän caên, taâm khoâng bieát hoå theïn. Laïi laáy thuoác ñoäc taåm trong moùng tay, muoán nhaân trong khi leã Phaät ñeå laøm truùng thöông Phaät. Muoán ñi, song khi chöa ñeán trong thaønh Vöông-xaù, thì ñaát töï nhieân neû ra, xe coù löûa chaïy ñeán ñoùn, Ñeà-baø ñang soáng maø ñoïa vaøo ñòa nguïc. Ñeà-baø-ñaït-ña thaân coù ba möôi hai töôùng maø khoâng chòu chieát phuïc taâm mình, chæ vì ham ñöôïc lôïi döôõng cuùng döôøng maø gaây toäi lôùn, neân phaûi sa vaøo ñòa nguïc trong khi ñang soáng. Do vaäy neân noùi muïn nhoït lôïi döôõng raát saâu, phaù da ñeán tuûy. Haõy neân töø boû taâm öa ngöôøi cuùng döôøng. AÁy laø Boà-taùt taâm nhaãn, khoâng öa ngöôøi cuùng döôøng cung kính. Laïi nöõa, cuùng döôøng coù ba loaïi: 1- Do phöôùc ñöùc nhaân duyeân ñôøi tröôùc 2- Do coâng ñöùc ñôøi nay tu giôùi, thieàn ñònh, trí tueä neân ñöôïc ngöôøi cuùng döôøng 3- Do hö voïng doái hoaëc, trong khoâng coù thaät ñöùc maø beà ngoaøi nhö thanh baïch, ñeå gaït ngöôøi ñôøi maø ñöôïc cuùng döôøng. ÔÛ trong ba söï cuùng döôøng aáy, taâm töï suy nghó: “Neáu do nhaân duyeân ñôøi tröôùc sieâng tu phöùôc ñöùc, neân nay ñöôïc cuùng döôøng, theá laø do thaân sieâng laøm maø töï coù ñöôïc, taïi sao vì theá maø sanh taâm coáng cao? Vì nhö muøa xuaân gieo thì muøa thu gaët, do töï söùc laøm ñöôïc, ñaâu ñuû ñeå töï kieâu?” Suy nghó nhö vaäy roài, chieát phuïc taâm mình, khoâng ñaém khoâng kieâu. Neáu do coâng ñöùc ñôøi nay neân ñöôïc cuùng döôøng, haõy töï suy nghó: “Ta do trí tueä maø bieát thaät töôùng caùc phaùp, hoaëc döùt kieát söû, do coâng ñöùc aáy neân ñöôïc ngöôøi cuùng döôøng, chôù ñoái vôùi ta voâ söï”. Suy nghó nhö vaäy roài, töï cheá phuïc taâm mình, khoâng töï kieâu cao. Cuùng döôøng ñoù thaät do öa thích coâng ñöùc chöù khoâng phaûi öa ta. Ví nhö Tam-taïng Tyø-kheo ôû nöôùc Keá-taân (Kasmia) haønh phaùp A-lan-nhaõ, ñi ñeán moät chuøa vua. Chuøa ñang thieát ñaïi hoäi, ngöôøi giöõ cöûa thaáy Tyø-kheo y phuïc thoâ xaáu, chaän cöûa khoâng cho vaøo. Nhö vaäy maáy laàn, chæ vì y phuïc xaáu maø khoâng ñöôïc vaøo. Tyø-kheo beøn phöông tieän möôïn aùo ñeïp maëc maø ñi ñeán, ngöôøi giöõ cöûa troâng thaáy cho vaøo khoâng caám. Khi ñaõ ñeán taïi hoäi ngoài, ñöôïc caùc ñoà aên ngon, tröôùc heát laáy ñöa cho aùo aên. Moïi ngöôøi hoûi: “Vì sao nhö vaäy?” Ñaùp: “Toâi maáy laàn ñi ñeán, ñeàu khoâng vaøo ñöôïc, nay nhôø chieác aùo naøy maø ñöôïc ngoài ôû ñaây. Ñöôïc caùc ñoà aên ngon, thaät laø nhôø aùo maø ñöôïc,

cho neân laáy ñoà aên ñöa môøi aùo”. Haønh giaû do coâng ñöùc tu haønh, trì giôùi, trí tueä maø ñöôïc cuùng döôøng, töï suy nghó ñoù laø do coâng ñöùc chöù chaúng phaûi

do ta. Suy nghó nhö vaäy, coù theå töï cheá phuïc taâm, aáy goïi laø nhaãn. Neáu do hö voïng doái gaït maø ñöôïc cuùng döôøng, theá laø töï laøm haïi, khoâng theå gaàn ñöôïc. Haõy töï suy nghó: “Neáu ta do hö voïng maø ñöôïc cuùng döôøng thì khoâng khaùc gì giaëc aùc troäm cöôùp ñöôïc ñoà aên, aáy laø bò toäi doái gaït”. Nhö vaäy ñoái vôùi ba haïng ngöôøi cuùng döôøng, taâm khoâng öa ñaém, cuõng khoâng töï cao, aáy laø sanh nhaãn. Hoûi: Ngöôøi chöa ñaéc ñaïo thì aùo côm laø ñieàu caáp thieát, laøm caùch gì coù theå nhaãn ñöôïc, ñeå taâm khoâng ñaém khoâng yeâu ngöôøi caáp thí cho mình? Ñaùp: Duøng söùc trí tueä quaùn töôùng voâ thöôøng, töôùng khoå, töôùng voâ ngaõ, taâm thöôøng nhaøm chaùn. Ví nhö ngöôøi toäi, saép phaûi chòu gieát, tuy coù vò ngon tröôùc maët, gia thaát khuyeán duï, nhöng vì lo cheát ñeán, duø uoáng aên ñoà ngon vaãn khoâng bieát tö vò. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, thöôøng quaùn töôùng voâ thöôøng, töôùng khoå, tuy ñöôïc cuùng döôøng, taâm khoâng ñaém tröôùc. Laïi nhö con chöông, con höôu khi bò coïp ñuoåi baét, chaïy theo khoâng rôøi, tuy ñöôïc coû ngon, nöôùc saïch uoáng aên maø taâm khoâng nhieãm tröôùc. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, thöôøng bò coïp voâ thöôøng ñuoåi theo, khoâng rôøi phuùt choác. Neáu cöù suy nghó chaùn gheùt, tuy ñöôïc vò ngon, cuõng khoâng nhieãm tröôùc. Cho neân haønh giaû ñoái vôùi ngöôøi cuùng döôøng, taâm ñöôïc töï nhaãn. Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi nöõ, ñi ñeán muoán vui, doái hoaëc Boà-taùt thì khi aáy Boà-taùt haõy töï cheá phuïc taâm, an nhaãn khoâng cho taâm khôûi. Nhö Phaät Thích-caVaên-ni taïi coäi caây Boà-ñeà, Ma vöông lo saàu, sai ba ngoïc nöõ, moät teân laø Nhaïo Kieán, hai teân laø Duyeät Bæ, ba teân laø Khaùt AÙi, ñi ñeán hieän thaân hình, laøm ñuû thöù boä ñieäu, muoán phaù hoaïi Boà-taùt. Boà-taùt luùc aáy taâm khoâng lay ñoäng, maét khoâng heà ngoù. Ba ngöôøi nöõ nghó raèng: “Loøng ngöôøi khoâng ñoàng, öa thích khaùc nhau, hoaëc öa treû, hoaëc öa trung nieân, hoaëc öa cao öa thaáp, öa traéng öa ñen. Caùc söï öa nhö vaäy, ñeàu coù sôû thích rieâng”. Baáy giôø ba ngöôøi nöõ moãi moãi hoùa laøm naêm traêm gaùi ñeïp, moãi gaùi ñeïp aáy hieän ra voâ löôïng bieán thaùi, töø trong röøng ñi ra. Gioáng nhö maây ñen, ñieån quang chôùp loeù, hoaëc nhöôùng maøy nhíu mi, e leä lieác nhìn, laøm troø muùa haùt, daùng daáp töôi ñeïp, ñeán gaàn Boà-taùt, muoán laáy thaân hình xuùc chaïm Boà-taùt. Baáy giôø löïc só Kim-cang Maät-tích trôïn maét quaùt lôùn: “Ñaây laø ngöôøi naøo, maø caùc ngöôi yeâu mò daùm ñeán xuùc nhieãu!?” Khi aáy Maät- tích noùi keä maéng: Ngöôi khoâng bieát Thieân ñeá,

Maát ñeïp maø raâu vaøng, Nöôùc bieån lôùn trong xanh, Ngaøy nay toaøn maën ñaéng. Ngöôi khoâng bieát traêng giaûm, Baø-taåu chö Thieân ñoïa, Löûa voán töø mieäng trôøi, Maø nay aên heát thaûy. - Ngöôi khoâng bieát vieäc aáy, maø daùm khinh baäc Thaùnh naøy?” Khi aáy, caùc Ma nöõ roùn reùn luøi laïi, noùi vôùi Boà-taùt raèng: “Nay chuùng nöõ naøy ñoan nghieâm khoâng ai saùnh baèng, coù theå töï laøm vui loøng, chöù ngoài ngay thaúng laøm chi?” Boà-taùt noùi: “Caùc ngöôi baát tònh, xuù ueá ñaùng gôùm, haõy ñi ñi, chôù noùi doái!” Boà-taùt lieàn noùi keä: Thaân aáy laø oå nhô, Chöùa ñoà nhô thoái röõa, Noù thaät laø caàu tieâu, Ñaâu ñuû ñeå vui loøng! Caùc nöõ nghe keä aáy, töï nghó: “Ngöôøi naøy khoâng bieát chuùng ta coù

thaân Trôøi thanh tònh, neân noùi keä aáy". Lieàn töï bieán thaân trôû laïi thaân hình cuõ, saùng choùi röïc rôõ, chieáu giöõa röøng caây, muùa ca nhaïc trôøi, noùi vôùi Boà-taùt raèng: "Thaân toâi nhö vaày, coù chi ñaùng maéng?" Boà-taùt ñaùp raèng: "Thôøi ñeán töï bieát". Hoûi: "Lôøi noùi aáy laø theá naøo?". Noùi keä ñaùp raèng: Trong vöôøn röøng chö Thieân, Ao sen hoa baûy baùu, Chö Thieân cuøng vui chôi, Khi maát, ngöôi töï bieát. Luùc aáy thaáy voâ thöôøng, Vui treân trôøi ñeàu khoå, Ngöôi neân chaùn duïc laïc, Öa vui ñaïo chaùnh chôn. Caùc nöõ nghe keä xong, taâm nghó raèng: "Ngöôøi naøy trí lôùn voâ thöôïng, söï vui cuûa trôøi thanh tònh maø coøn bieát laø xaáu, thì ta ñaây khoâng theå ñöông noåi", lieàn bieán maát. Boà-taùt quaùn caùi vui daâm duïc nhö vaäy, coù theå töï cheá phuïc taâm, an nhaãn khoâng khuynh ñoäng. Laïi nöõa, Boà-taùt quaùn duïc ñuû caùc thöù baát tònh. ÔÛ trong caùc thöù suy, nöõ suy naëng nhaát. Caùc loaïi ñao, löûa, saám, chôùp, seùt ñaùnh, oan gia, raén ñoäc, coøn coù theå taïm gaàn, chöù ngöôøi nöõ xan tham, taät ñoá, saân si, nònh hoùt, myõ mieàu, oâ ueá, ñaáu tranh, khoâng theå thaân caän. Vì sao? Vì con gaùi tieåu nhaân, taâm caïn trí moûng, chæ duïc laø thaân, khoâng xeùt giaøu sang, trí ñöùc, tieáng taêm,

chuyeân laøm duïc aùc, phaù thieän caên cuûa ngöôøi. Caùc thöù goâng cuøm, khoùa keïp, nhoát troùi, nhaø tuø, tuy laø khoù môû maø coøn deã môû, chôù ngöôøi nöõ khoùa troùi ngöôøi, beùn reã saâu beàn, keû voâ trí cheát chìm trong ñoù, khoù coù theå thoaùt ra ñöôïc. Trong caùc thöù cheát, nöõ beänh naëng nhaát, nhö keä noùi:

Thaø laáy saét ñoû,
Xoay laên trong maét,
Khoâng ñem loaïn taâm,
Taø xem nöõ saéc.
Mæm cöôøi laøm daùng,
Kieâu maïn hoå theïn,
Quay maët, nhíu maét,
Lôøi hay, ghen, giaän.
Ñi böôùc laû lôi,
Ñeå meâ hoaëc ngöôøi,
Löôùi daâm giaêng khaép,
Ngöôøi ñeàu choân thaân.
Ngoài, naèm, ñi, ñöùng,
Quay lieác xaûo ñeïp,
Ngöôøi ngu trí moûng,
Taâm say meâ theo.
Caàm göông ñaùnh ñòch,
Coøn coù theå thaéng,
Nöõ taëc haïi ngöôøi,

Laø khoâng theå ngaên.
Raén reát ngaäm ñoäc,
Coøn laáy tay baét.
Nöõ tình meâ ngöôøi,
Laø khoâng theå ñuïng.
Nhöõng ngöôøi coù trí,
Quyeát khoâng neân nhìn,
Xem nhö meï, chò.
Neáu nhö muoán nhìn.
Quaùn xem kyõ caøng,
Chöùa ñaày baát tònh,
Löûa daâm khoâng tröø,
Bò noù chaùy tieâu.
Laïi nöõa, töôùng ngöôøi nöõ laø neáu ñöôïc troïng ñaõi thì khieán taâm ngöôøi choàng cao ngaïo; neáu tình caûm troïng ñaõi boû maát thì khieán taâm ngöôøi

choàng sôï haõi. Ngöôøi nöõ nhö vaäy, thöôøng ñem phieàn naõo lo sôï cho ngöôøi, laøm sao gaàn ñöôïc? Laøm cho choáng traùi xa lìa giöõa ngöôøi thaân toát laø toäi cuûa ngöôøi nöõ, gioûi tìm ñieàu xaáu cuûa ngöôøi laø trí cuûa ngöôøi nöõ. Löûa chaùy ngöôøi coøn coù theå gaàn, gioù thanh voâ hình, cuõng coù theå naém baét, raén reát ngaäm ñoäc, cuõng coøn coù theå ñuïng, taâm cuûa ngöôøi nöõ khoâng theå bieát ñaâu thaät. Vì sao? Vì töôùng cuûa ngöôøi nöõ khoâng caàn xem giaøu sang, ñoan chaùnh, danh tieáng, trí tueä, gioøng hoï, ngheà nghieäp, bieän taøi, thaân haäu, aùi troïng, ñeàu khoâng ñeå taâm, chæ daâm duïc laø ñeå taâm xem ñeán. Ví nhö con thuoàng luoàng, roàng, khoâng choïn toát xaáu, chæ muoán gieát ngöôøi. Laïi neáu ngöôøi ta khoâng xem ñeán thì buoàn khoå tieàu tuïy, neáu ñöôïc caáp döôõng troïng ñaõi, thì kieâu sa khoâng töï cheá. Laïi nöõa, neáu ôû giöõa ngöôøi laønh, thì töï nuoâi taâm cao ngaïo, ôû giöõa ngöôøi voâ trí thì xem hoï nhö oan gia, ôû giöõa ngöôøi sang giaøu thì ñi theo cung kính thöông yeâu, ôû giöõa ngöôøi ngheøo heøn thì xem hoï nhö choù, Thöôøng theo taâm duïc, chöù khoâng theo coâng ñöùc. Nhö truyeän noùi: Quoác vöông coù ngöôøi con gaùi teân laø Caâu-maâu-ñaàu. Coù ngöôøi thôï ñaùnh caù teân laø Thuaät-gia-baø, ñi doïc theo ñöôøng, xa thaáy vöông nöõ treân laàu cao, nhìn qua trong cöûa soå thaáy maët, lieàn töôûng töôïng ñaém nhieãm, taâm khoâng taïm döùt, traûi qua ngaøy thaùng boû aên boû uoáng. Meï hoûi lyù do, ñem tình thöïc traû lôøi meï raèng: “Con thaáy vöông nöõ, taâm khoâng queân noåi!” Ngöôøi meï khuyeán duï con raèng: “ Con laø haïng tieåu nhaân, vöông nöõ laø haøng quyù troïng, khoâng theå ñöôïc ñaâu!” Ngöôøi con noùi: “Taâm con mong ñöôïc khoaùi laïc, khoâng theå taïm queân, neáu khoâng ñöôïc nhö yù, con khoâng theå soáng ñöôïc”. Meï vì thöông con, ñi vaøo cung vua, thöôøng ñem caù beùo thòt ngon ñeå taëng cho Vöông nöõ maø khoâng laáy tieàn. Vöông nöõ laáy laøm laï maø hoûi: “Muoán caàu mong ñieàu gì?” Baø meï thöa: “Xin ñuoåi heát ngöôøi hai beân, toâi seõ ñem tình thaät thöa

roõ: Toâi chæ coù moät ñöùa con trai, kính moä Vöông nöõ, moái tình uaát keát thaønh beänh, maïng ñaõ gaàn keà, nguyeän ruû loøng thöông, cöùu cho maïng soáng cuûa noù". Vöông nöõ noùi: "Baø ñi ñi. Daën ngaøy möôøi laêm giöõa thaùng, ñeán trong ñeàn thôø Trôøi noï, nuùp ôû sau töôïng Trôøi". Ngöôøi meï trôû veà noùi vôùi con: "Öôùc mong cuûa con ñaõ ñöôïc", vaø keå laïi söï vieäc nhö treân. Ngöôøi con taém röûa thay aùo môùi, ñeán nuùp ôû sau töôïng Trôøi. Ñeán ngaøy, Vöông nöõ thöa vôùi vua cha: "Con coù vieäc chaúng laønh, phaûi ñeán ñeàn thôø ñeå caàu phuùc laønh". Vua noùi: "Toát laém!" Vöông nöõ lieàn saém söûa naêm traêm coã xe, ra khoûi cung ñi ñeán ñeàn thôø Trôøi. Ñeán roài, ra leänh caùc ngöôøi tuøy tuøng ngöng laïi ngoaøi cöûa, moät mình ñi vaøo ñeàn thôø. Thieân thaàn suy nghó: "Vieäc naøy khoâng theå nhö vaäy. Vua laø chuû

cuûa coõi ñôøi, khoâng theå ñeå keû tieåu nhaân laøm huûy nhuïc Vöông nöõ ", lieàn yeåm vaøo ngöôøi aáy laøm cho nguû meâ khoâng bieát. Khi Vöông nöõ ñi vaøo, thaáy ngöôøi kia nguû meâ, lay maáy khoâng tænh, lieàn laáy chuoãi anh laïc trò giaù möôøi vaïn löôïng vaøng ñeå laïi roài ñi. Sau khi ñi, ngöôøi aáy tænh laïi thaáy chuoãi anh laïc, hoûi ngöôøi hai beân thì bieát laø Vöông nöõ ñaõ coù ñeán. Nguyeän tình khoâng toaïi, öu saàu uaát haän aùo naõo, löûa daâm töï trong thaân boác ra, töï ñoát maø cheát. Do chöùng côù aáy, bieát taâm cuûa ngöôøi nöõ khoâng choïn sang heøn, chæ meâ theo daâm duïc maø thoâi. Laïi nöõa, xöa coù ngöôøi con gaùi quoác vöông, ñi theo keû Chieân-ñaø-la, cuøng nhau haønh baát tònh. Laïi coù con gaùi cuûa tieân nhaân, ñi theo con Sö töû. Nhöõng ñieàu nhö vaäy, taâm cuûa ngöôøi nöõ khoâng löïa choïn gì. Do caùc nhaân duyeân aáy, ñoái vôùi ngöôøi nöõ phaûi töø boû tình duïc, nhaãn nhuïc khoâng öa ñaém. Laøm sao vôùi haïng ngöôøi saân si naõo haïi maø nhaãn nhuïc ñöôïc? Neân töï suy nghó: "Heát thaûy chuùng sanh coù nhaân duyeân toäi loãi, neân xaâm haïi laãn nhau, ta nay bò böùc naõo cuõng do nhaân duyeân cuûa haønh nghieäp cuõ, tuy chaúng phaûi taïo taùc ôû ñôøi nay, maø laø aùc baùo ñôøi tröôùc cuûa ta; ta nay ñeàn traû, haõy neân cam chòu, ñaâu coù theå traùi ñöôïc, ví nhö maéc nôï, chuû nôï ñeán ñoøi, haõy neân hoan hyû traû nôï, khoâng theå noåi giaän ñöôïc. Laïi nöõa, thöôøng thöïc haønh töø taâm, tuy coù bò naõo loaïn böùc thaân, phaûi neân nhaãn chòu. Ví nhö tieân nhaân Saèn-ñeà ôû trong röøng tu haønh töø nhaãn, vua Ca-lôïi ñem caùc theå nöõ, vaøo röøng vui chôi. AÊn uoáng xong xuoâi, vua taïm nguû nghæ, ñeå caùc theå nöõ ñi haùi hoa giöõa röøng, thaáy vò tieân aáy thì cung kính leã baùi, roài ñöùng qua moät beân. Baáy giôø tieân nhaân noùi lôøi khen ngôïi haønh töø bi nhaãn nhuïc cho caùc theå nöõ nghe. Lôøi noùi hay ho, nghe khoâng bieát chaùn neân ñaõ laâu maø khoâng ñi. Vua Ca-lôïi thöùc daäy, khoâng thaáy theå nöõ, ruùt kieám ñi tìm toâng tích, thaáy ñang ñöùng tröôùc tieân nhaân, loøng vua kieâu caêng ganh gheùt, böøng böøng trôïn maét quô kieám, hoûi tieân nhaân raèng: "Ngöôi laø ngöôøi naøo?" Tieân nhaân ñaùp: "Toâi ôû nôi naøy tu haønh töø bi nhaãn nhuïc". Vua noùi: "Nay ta thöû ngöôi, seõ laáy göôm beùn caét tai muõi ngöôi, chaët tay chaân ngöôi. Neáu ngöôi khoâng giaän môùi bieát laø ngöôi tu nhaãn nhuïc". Tieân nhaân noùi: "Maëc yù!" Vua lieàn ruùt kieám caét tai muõi, chaët tay

chaân tieân nhaân, maø hoûi raèng: “Taâm ngöôi coù ñoäng chaêng?” Ñaùp: “Toâi tu töø nhaãn, taâm chaúng ñoäng”. Vua noùi: “Ngöôi moät thaân ôû ñaây, khoâng coù theå löïc, tuy mieäng noùi chaúng ñoäng, ai maø tin ñöôïc?” Khi aáy tieân nhaân lieàn phaùt lôøi theà raèng: “Neáu toâi thaät tu töø nhaãn, thì huyeát seõ thaønh söõa”. Töùc thì huyeát bieán thaønh söõa, vua raát kinh haõi, vui möøng, ñem caùc theå

nöõ ñi. Luùc aáy, hung thaàn ôû trong röøng, vì tieân nhaân naøy maø saám chôùp, seùt ñaùnh thình lình, vua bò ñoäc haïi, cheát khoâng trôû veà cung ñöôïc. Do vaäy neân noùi ôû trong choã naõo loaïn hay tu haønh nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, Boà-taùt tu haønh töø taâm. Taát caû chuùng sanh thöôøng coù caùc khoå, nhö ôû trong thai chòu caùc ñau khoå, khi sanh böùc baùch, xöông thòt bò phaù naùt, gioù laïnh chaïm thaân, quaù hôn dao caét. Cho neân Phaät noùi: “Trong heát thaûy khoå, sanh khoå haïng nhaát”. Nhö vaäy, giaø, beänh, cheát khoå, ñuû thöù khoå aùch, theá naøo ngöôøi tu haønh laïi coøn gia theâm khoå cho chuùng? Theá laø trong muïn nhoït coøn laáy dao phaù. Laïi nöõa, Boà-taùt töï suy nghó: “Ta khoâng neân nhö caùc ngöôøi khaùc, thöôøng troâi theo doøng nöôùc sanh töû, ta phaûi ngöôïc doøng ñeå tìm ñeán taän nguoàn, vaøo ñaïo Nieát-baøn. Heát thaûy ngöôøi phaøm, heã ai ñuïng ñeán laø noåi giaän, ai ñöa lôïi ích ñeán thì möøng, choã sôï thì sôï, coøn ta laøm Boà-taùt, khoâng theå nhö hoï. Tuy chöa döùt kieát söû, haõy töï öùc cheá, tu haønh nhaãn nhuïc, gaëp naõo haïi khoâng giaän, ñöôïc cung kính cuùng döôøng khoâng möøng, caùc khoå gian nan khoâng neân sôï seät, haõy vì chuùng sanh, phaùt khôûi taâm ñaïi bi. Laïi nöõa, Boà-taùt thaáy chuùng sanh ñeán laøm naõo loaïn, haõy töï suy nghó: “Ñoù laø ngöôøi thaân haäu cuûa ta, cuõng laø thaày ta, caøng theâm loøng thaân aùi, cung kính tieáp ñaõi. Vì sao? Vì neáu hoï khoâng ñem caùc söï naõo loaïn ñeán thì ta khoâng thaønh nhaãn nhuïc”. Do leõ ñoù, neân noùi hoï laø ngöôøi thaân haäu cuûa ta, cuõng laø thaày ta. Laïi nöõa, Boà-taùt bieát roõ nhö lôøi Phaät daïy: “Chuùng sanh voâ thæ, theá giôùi voâ bieân, qua laïi naêm ñöôøng, luaân hoài voâ löôïng. Ta cuõng töøng laøm cha meï anh em cuûa chuùng sanh; chuùng sanh cuõng töøng laøm cha meï anh em cuûa ta, ñöông lai cuõng vaäy. Laáy ñoù maø suy, khoâng neân aùc taâm oâm loøng saân haïi”. Laïi nöõa, suy nghó trong haøng chuùng sanh, coù raát nhieàu haït gioáng Phaät, neáu ta ñem yù giaän ñeán chuùng sanh, thì laø giaän Phaät. Neáu ta giaän Phaät, thì laø xong chuyeän! Nhö truyeän noùi: ”Chim boà caâu seõ ñöôïc laøm Phaät”, nay tuy laø chim, khoâng theå khinh ñöôïc. Laïi nöõa, trong caùc phieàn naõo, giaän laø naëng nhaát, trong quaû baùo baát thieän, quaû baùo giaän laø lôùn nhaát, caùc kieát söû khaùc khoâng coù troïng toäi ñoù. Nhö Thích-ñeà-baø-na-daân hoûi Phaät baèng baøi keä raèng: Gieát vaät gì, an oån? Gieát vaät gì, khoâng hoái? Vaät gì goác cuûa ñoäc? Nuoát maát moïi ñieàu thieän?

Gieát vaät gì, ñöôïc khen? Gieát vaät gì, khoâng buoàn?. Phaät ñaùp: Gieát giaän, taâm an oån, Gieát giaän, taâm khoâng hoái. Giaän laø goác cuûa ñoäc Giaän dieät moïi ñieàu thieän Gieát giaän, chö Phaät khen. Gieát giaän, thì khoâng buoàn. Boà-taùt suy

nghó: “Ta nay thöïc haønh taâm bi, muoán cho chuùng sanh ñöôïc vui. Giaän laø nuoát maát moïi ñieàu thieän, ñoäc haïi taát caû, taïi sao ta laøm troïng toäi aáy? Neáu coù saân giaän, töï mình maát lôïi laïc, thì laøm sao coù theå khieán chuùng sanh ñöôïc vui?” Laïi nöõa, chö Phaät, Boà-taùt laáy ñaïi bi laøm goác, do bi maø ra, giaän laø thöù ñoäc laøm tieâu dieät bi, ñaëc bieät khoâng hôïp nhau. Neáu hoaïi goác bi, sao goïi laø Boà-taùt? Boà-taùt töø ñaâu maø ra? Vì leõ ñoù neân tu nhaãn nhuïc. Neáu chuùng sanh ñem chaát theâm caùc söï saân naõo, thì haõy nghó ñeán coâng ñöùc cuûa hoï. Hieän chuùng sanh naøy tuy coù moät toäi, song coøn töï coù caùc coâng ñöùc toát khaùc. Vì coâng ñöùc aáy, khoâng neân saân haän. Laïi nöõa, ngöôøi aáy hoaëc maéng hoaëc ñaùnh, aáy laø taïi ta. Ví nhö thôï luyeän vaøng, caùu baån theo löûa ñi maát, rieâng vaøng roøng coøn laïi. Ñaây cuõng nhö vaäy, neáu ta coù toäi, aáy laø do nhaân duyeân ñôøi tröôùc, nay phaûi ñeàn traû, khoâng neân saân haän, neân tu nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, Boà-taùt thöôøng nhôù ñeán chuùng sanh gioáng nhö con ñoû. Ngöôøi ôû coõi Dieâm-phuø-ñeà nhieàu caùc öu saàu, ít coù ngaøy vui, neáu coù ñeán maéng nhieác, böùc haïi maø taâm hoï hoan laïc, caùi vui ñoù khoù ñöôïc, cho ngöôi töï do maéng. Vì sao? Vì ta voán phaùt taâm muoán cho chuùng sanh ñöôïc hoan hyû. Laïi nöõa, chuùng sanh ôû theá gian, bò caùc beänh böùc naõo, laïi bò giaëc cheát theo rình, ví nhö oan gia thöôøng rình choã hôû, laøm sao ngöôøi thieän khoâng thöông xoùt maø coøn muoán theâm khoå cho hoï ñöôïc? Khoå chöa tôùi ngöôøi maø tröôùc töï mình ñaõ thoï haïi. Suy nghó nhö vaäy, khoâng neân giaän hoï, neân tu nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, neân quaùn söï saân nhueá, toäi noù raát saâu. Trong ba thöù ñoäc, khoâng thöù naøo naëng baèng noù. Trong chín möôùi taùm söû, noù laø cöùng chaéc nhaát. Trong caùc taâm beänh, noù khoù trò nhaát. Ngöôøi saân nhueá chaúng bieát thieän, chaúng bieát phi thieän, khoâng quaùn toäi phöôùc, khoâng bieát lôïi haïi, khoâng töï nhôù nghó, seõ bò ñoïa aùc ñaïo, queân maát caâu noùi thieän, khoâng tieác danh döï, khoâng bieát ngöôøi khaùc phieàn naõo, khoâng keå thaân taâm mình meät

nhoïc, phieàn naõo, giaän laøm che laáp maét tueä, chuyeân laøm naõo haïi ngöôøi khaùc. Nhö moät tieân nhaân nguõ thoâng, vì loøng saân nhueá, tuy tu tònh haïnh, maø gieát haïi moät nöôùc nhö keû Chieân-ñaø-la. Laïi nöõa, ngöôøi coù taâm saân nhueá, gioáng nhö hoå lang, khoù theå ôû chung. Laïi nhö muït ñoäc, deã phaùt deã hoaïi. Ngöôøi saân nhueá gioáng nhö raén ñoäc, khoâng ai öa thaáy. Ngöôøi chöùa taùnh giaän, aùc taâm lôùn daàn, ñeán vieäc khoâng theå ñeán, gieát cha, gieát vua, aùc yù ñoái vôùi Phaät. Nhö chuùng Tyø-kheo ôû nöôùc Caâu-dieäm-di, vì nhaân duyeân nhoû nhaët, taâm saân haän lôùn daàn, chia thaønh hai nhoùm, muoán xöû ñoaùn thích ñaùng, troïn maát ba thaùng maø coøn khoâng theå xong! Phaät ñi ñeán giöõa chuùng, ñöa caùnh tay luaân töôùng leân ngaên maø baûo raèng: “Tyø-kheo caùc ngöôi, chôù ñaáu tranh nhau. AÙc taâm töông tuïc, khoå baùo raát naëng. Caùc oâng vì caàu Nieát –baøn, vöùt boû lôïi laïc ôû ñôøi, ôû trong thieän phaùp, sao coøn ñaáu tranh nhau? Ngöôøi ñôøi caùu giaän ñaáu tranh coøn tha thöù ñöôïc, chöù ngöôøi xuaát gia ñaâu coù theå ñaáu tranh? Trong taâm xuaát gia maø coøn oâm ñoäc,

chæ töï laøm haïi, nhö trong maây laïnh tuoâng löûa ñoát thaân!” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Phaät laø Phaùp vöông, xin Ngaøi taïm yeân nghæ. Boïn aáy xaâm phaïm chuùng con, chuùng con khoâng theå khoâng ñaùp traû laïi!”. Phaät nghó haïng ngöôøi naøy khoâng theå ñoä ñöôïc, ngay giöõa chuùng Taêng, Ngaøi leân khoâng trung maø ñi, vaøo giöõa röøng caây, yeân laëng tam muoäi. Toäi saân nhö vaäy, thaäm chí khoâng chòu nghe lôøi Phaät. Vì leõ aáy neân haõy tröø saân, taäp tu haønh nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, thöôøng tu nhaãn nhuïc thì deã ñöôïc töø bi. Ngöôøi ñöôïc töø bi thì ñeán Phaät ñaïo. Hoûi: Nhaãn nhuïc ñeàu laø toát, song coù moät vieäc khoâng theå ñöôïc laø bò keû tieåu nhaân khinh maïn cho laø sôï seät. Vì leõ aáy khoâng neân nhaãn taát caû? Ñaùp: Neáu vì sôï tieåu nhaân khinh maïn cho laø sôï cheát maø khoâng muoán nhaãn, song toäi khoâng nhaãn coøn quaù hôn theá. Vì sao? Vì ngöôøi khoâng nhaãn bò Hieàn Thaùnh thieän nhaân khinh cheâ, ngöôøi nhaãn bò tieåu nhaân kh- inh maïn. Trong hai thöù khinh aáy, thaø bò keû voâ trí khinh maïn, khoâng thaø bò Hieàn Thaùnh thieän nhaân khinh cheâ. Vì sao? Vì ngöôøi voâ trí khinh ñieàu khoâng ñaùng khinh, coøn Hieàn Thaùnh cheâ ñieàu ñaùng cheâ. Vì leõ aáy neân tu nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, ngöôøi nhaãn nhuïc, tuy khoâng boá thí, thieàn ñònh maø thöôøng ñöôïc coâng ñöùc vi dieäu. Ñöôïc sanh vaøo coõi trôøi, coõi ngöôøi, sau ñöôïc Phaät ñaïo. Vì sao? Vì taâm nhu nhuyeán. Laïi nöõa, Boà-taùt suy nghó: “Ñôøi nay ngöôøi böùc naõo ta, huûy nhuïc cöôùp lôïi, khinh maéng, buoäc troùi, ta neân nhaãn. Neáu ta khoâng nhaãn, seõ ñoïa ñòa

nguïc thaønh saét noùng chòu khoå voâ löôïng, ñoát, nöôùng, saáy, naáu, khoâng theå noùi heát. Vì sao? Vì tuy bò keû tieåu nhaân voâ trí khinh maø laø quyù, coøn khoâng nhaãn maø duøng oai, tuy khoaùi maø laø heøn. Theá neân Boà-taùt neân nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, Boà-taùt suy nghó: “Ta ban ñaàu phaùt taâm theà vì chuùng sanh, trò taâm beänh cho hoï. Nay chuùng sanh bò beänh saân nhueá kieát söû, ta haõy trò beänh ñoù, côù sao laïi laáy ñoù laøm beänh cuûa mình? Haõy neân nhaãn nhuïc. Ví nhö thaày thuoác chöõa trò caùc beänh, neáu gaëp beänh Quyû cuoàng, ruùt ñao maéng nhieác, khoâng phaân bieät toát xaáu. Thaày thuoác bieát beänh Quyû aùm, chæ vì trò beänh chöù khoâng saân nhueá”. Boà-taùt neáu bò chuùng sanh ñeán saân naõo maéng nhieác, bieát noù ñang bò beänh saân nhueá phieàn naõo cuoàng taâm xui khieán, thì phaûi kheùo leùo chöõa trò, khoâng hieàm traùch chi, cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Boà-taùt nuoâi naáng heát thaûy, thöông yeâu nhö con, neáu chuùng sanh ñeán saân naõo Boà-taùt, Boà-taùt chæ thöông maø khoâng naõo, khoâng traùch. Ví nhö cha laønh voã nuoâi con chaùu, con chaùu aáu tró chöa coù bieát gì, hoaëc coù khi maéng nhieác, ñaùnh ñaäp, khoâng kính, khoâng sôï, cha vaãn thöông noù ngu daïi, caøng thöông yeâu theâm. Tuy coù toäi loãi, khoâng giaän, khoâng buoàn. Boà-taùt nhaãn nhuïc cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Boà-taùt suy nghó: “Neáu chuùng sanh ñem söï saân naõo ñeán cho ta, ta seõ nhaãn nhuïc. Neáu ta khoâng nhaãn, thì ñôøi nay taâm hoái haän, ñôøi sau vaøo ñòa nguïc, thoï khoå voâ löôïng. Neáu sanh vaøo suùc sanh thì laøm roàng ñoäc, raén döõ, sö töû, hoå lang. Neáu laøm Ngaï quyû thì löûa töø mieäng ra, ví nhö ngöôøi bò löûa ñoát, khi ñoát ñau nheï, sau khi ñoát ñau naëng. Laïi

nöõa, Boà-taùt suy nghó: “Ta laøm Boà-taùt, muoán laøm lôïi ích chuùng sanh, neáu ta khoâng nhaãn nhuïc ñöôïc, thì khoâng goïi laø Boà-taùt, maø goïi laø ngöôøi aùc. Laïi nöõa, Boà-taùt suy nghó: “Ñôøi coù hai loaïi: 1- Chuùng sanh soá, 2- Khoâng phaûi chuùng sanh soá. Ta ban ñaàu phaùt taâm, theà vì heát thaûy chuùng sanh. Neáu coù soá chaúng phaûi chuùng sanh soá nhö nuùi ñaù, caây coû, gioù reùt, laïnh noùng, nöôùc, möa, xaâm haïi, thì chæ lo cheá ngöï, khoâng chuùt saân nhueá. Nay chuùng sanh naøy chính laø ta seõ vì hoï, hoï gaây aùc ñeán ta, ta neân nhaãn chòu, taïi sao laïi giaän?” Laïi nöõa, Boà-taùt bieát töø laâu xa ñeán nay, nhaân duyeân hoøa hieäp, giaû danh laø ngöôøi, chöù khoâng thaät coù phaùp ngöôøi, thì coù ai ñeå giaän? Trong ñoù chæ coù xöông, huyeát, da, thòt, ví nhö bôø huûy, ngoùi muïc. Laïi nhö ngöôøi goã, do maùy moùc ñoäng taùc maø coù ñi coù laïi. Bieát roõ nhö vaäy, khoâng neân saân giaän, neáu ta saân giaän, thì ta laø ngu si, töï chòu toäi khoå. Vì leõ ñoù neân tu nhaãn nhuïc. Laïi nöõa, Boà-taùt suy nghó: “Voâ löôïng Haèng haø voâ soá chö Phaät trong

quaù khöù khi haønh Boà-taùt ñaïo, ñeàu tröôùc heát thöïc haønh “Sanh nhaãn”, vaäy sau môùi thöïc haønh “Phaùp nhaãn”. Ta nay caàu thoï Phaät ñaïo, ñieàu tröôùc heát thöïc haønh “Sanh nhaãn”, haõy neân nhö phaùp cuûa chö Phaät, khoâng neân khôûi taâm saân nhueá, nhö phaùp cuûa caûnh giôùi Ma. Vì leõ aáy, neân tu nhaãn nhuïc. Do voâ löôïng nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân hay nhaãn. AÁy goïi laø Sanh nhaãn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.